

Միջազգային գիտական պարբերական

ISSN: 2579 - 2822

ԱԳՐՈՎԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱ

Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան

AGRISCIENCE AND TECHNOLOGY

Armenian National Agrarian University

АГРОНАУКА И ТЕХНОЛОГИЯ

Национальный аграрный университет Армении

1/73 2021

Երևան Yerevan Ереван
2021

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ագրարային ճարտարագիտություն

Ա.Գ. Եղիազարյան, Պ.Ս. Էֆենդյան, Գ.Մ. Եղիազարյան, Լ.Գ. Թովմասյան	GIS միջավայրում ոռոգման ջրի պահանջի հիմնավորումը կլիմայի փոփոխության պայմաններում	9
Ա.Ս. Եսոյան, Ա.Վ. Ալթունյան, Ա.Ս. Գրիգորյան, Գ.Մ. Միքայելյան	Բազմամյա տնկարկների հողամշակման տեխնոլոգիական գործընթացի կառավարման համակարգերի կատարելագործում	16
Յ.Ս. Ղազարյան, Ս.Յ. Դավեյան, Դ.Վ. Մեջլումյան	Աղաջրային ռեժիմների առանձնահատկությունների բացահայտումը Արարատյան հարթավայրի ոռոգելի հողատարածքներում	21
Ս.Ե. Մարգարյան, Գ.Մ. Անդրեասյան	Մեթանտենկի ջերմային հաշվեկշիռը և ջերմության կորուստների վերականգնման հաշվարկը	26
Դ.Պ. Պետրոսյան, Ս.Վ. Ռաֆայելյան	Հացահատիկի մշակության տեխնոլոգիայի կատարելագործումը քիմիական պայքարի նվազեցման հնարավորությունների կիրառմամբ. ցանքի տեխնոլոգիական նորամուծության տեսական հիմնավորումը	31

Ագրարային տնտեսագիտություն և ագրոբիզնես

Պ.Ս. Էֆենդյան, Ս.Ա. Աբրահամյան, Կ.Ռ. Ներսիսյան	Գյուղատնտեսական նշանակության հողերի օգտագործման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում	36
Ա.Ե. Ոսկանյան, Մ.Ե. Հովհաննիսյան	ՀՀ Շիրակի մարզում հացահատիկային կլաստերի ձևավորումը որպես պարենային անվտանգության ապահովման գործոն	41

Ագրոնոմիա և ագրոէկոլոգիա

Ա.Գ. Ահարոնյան, Ս.Ս. Սարգսյան, Բ.Ա. Ջուլիակյան, Է.Ս. Մուրադյան	Հակամոլախոտային նոր տեխնոլոգիայի կիրառման արդյունավետությունը Արարատյան հարթավայրի ոռոգման ջրանցքների և ցամաքուրդահավաքողային համակարգերում	47
Ս.Վ. Երիցյան, Լ.Ս. Երիցյան, Կ.Գ. Գրիգորյան, Ա.Ա. Խաչատրյան	Հայաստանի կենսածին երկատոմ ապարներից ֆոսֆորական համալիր պարարտանյութի ստացման տեխնոլոգիայի մշակում և դրա արդյունավետության ուսումնասիրում	52
Յ.Պ. Խուրշուդյան, Կ.Ա. Ղարախանյան, Ռ.Ս. Պետրոսյան	Կաղնու համակենցությունների վերարտադրության խնդիրները Հայաստանում	58

Ի.Ս. Ծերեթեղի, Ա.Գ. Ահարոնյան, Գ.Ժ. Սարգսյան	Մոլախոտերի դեմ քիմիական պայքարի արդյունավետությունը աշխանացան ցորեն-եգիպտացորեն-լուլիկ մշակման օղակում	62
Վ.Ա. Մարգարյան	Ծխախոտի բուրավետ սորտերի ֆոտոսինթեզի գենետիկայի հայեցակետերը և սելեկցիայի օպտիմալացման ուղիները. ֆոտոսինթետիկ արդյունավետության գործակիցը	66
Վ.Ա. Պապինյան, Գ.Յ. Գասպարյան, Մ.Յ. Բարսեղյան	Բարդայի օգտագործումը Արարատյան հարթավայրի ոռոգելի մարգագետնային գորշ հողերի սննդային ռեժիմի բարելավման նպատակով	73

Անասնաբուժական բժշկագիտություն և անասնաբուծություն

Մ.Վ. Բաղալյան, Վ.Թ. Դիլանյան, Ս.Ա. Խառատյան	Կուսածին և բեղմնավորված ձվից ստացված հնդկահավերի գենետիկական բնութագիրն ըստ արյան շիճուկի որոշ պոլիմորֆ սպիտակուցների	79
Գ.Յ. Գիլոյան, Ա.Յ. Յովհաննիսյան, Ն.Ա. Կասումյան	«Վամաքս» ՍՊԸ տնտեսությունում բուծվող ֆլեկվի ցեղի կովերի տնտեսական օգտագործման տնտղությունն ըստ կլիմայավարժեցման և մթերատվության	84
Յու.Գ. Մարմարյան, Չ.Ս. Փամբուխչյան, Դ.Ս. Նավասարդյան	«Ագրոհոլդինգ» ոչխարաբուծական ֆերմայում բուծվող ոչխարների համալիր գնահատումը	89
Լ.Մ. Մինասյան, Ա.Խ. Սիմոնյան, Տ.Ժ. Զիթչյան, Ժ.Տ. Զիթչյան	Տավարի սիմենթալ ցեղի տեղական վերարտադրության կովերի կաթնային մթերատվության տարիքային փոփոխությունները «Ագրոհոլդինգ Արմենիա» ՍՊԸ և «Յիմնատավուշ» զարգացման հիմնադրամի տնտեսությունների պայմաններում	93

Սննդագիտություն և տեխնոլոգիա

Գ.Ժ. Յակոբյան, Մ.Գ. Կարախանյան	Ձիթապտղի յուղով հարստացված կաթնաշոռային արտադրանքի տեխնոլոգիայի մշակում	98
Ն.Գ. Յովհաննիսյան, Ա.Ս. Ալոյան	Կանաչ թեյի թուրմի կիրառմամբ հացաթխման ալյուրի սոսնձանյութի որակական հատկությունների բարելավում	104
Դ.Ա. Պիպոյան, Ա.Ս. Աբրահամյան, Ս.Ա. Ստեփանյան, Ա.Ս. Յովհաննիսյան	Կադմիումի և պղնձի ռիսկի գնահատումը ձկնամսի սպառման դեպքում	109
Ն.Ռ. Զատինյան, Լ.Շ. Ալեքսանյան, Ս.Յ. Գևորգյան	Կաթնաշոռային պանրիկի կենսատեխնոլոգիական գործընթացների կատարելագործումը սպիտակ ջնարակի և բուսական հավելումի կիրառմամբ	114

СОДЕРЖАНИЕ

Аграрная инженерия

А.Г. Егиазарян, П.С. Эфендян, Г.М. Егиазарян, Л.Г. Товмасын	Обоснование потребности оросительной воды в условиях изменения климата в ГИС среде	9
А.М. Есоян, А.В. Алтунян, А.С. Григорян, Г.М. Микаелян	Совершенствование системы управления технологических процессов обработки многолетних насаждений	16
А.С. Казарян, С.О. Давеян, Д.В. Меджлумян	Выявление особенностей водно-солевых режимов на орошаемых участках Араратской равнины	21
С.Е. Маргарян, Г.М. Андреасян	Тепловой баланс метантенка и расчет восстановления тепловых потерь	26
Д.П. Петросян, С.В. Рафаелян	Совершенствование технологии обработки зерновой культуры с использованием возможностей снижения химической борьбы: теоретическое обоснование технологической инновации посева зерна	31

Аграрная экономика и агробизнес

П.С. Эфендян, М.А. Абраамян, К.Р. Нерсисян	Проблемы использования земель сельскохозяйственного назначения в Республике Армения	36
С.Е. Восканян, М.Э. Ованнисян	Формирование зернового кластера в Ширакской области РА - как фактор обеспечения продовольственной безопасности	41

Агрономия и агроэкология

А.Г. Агаронян, С.М. Саргсян, Б.А. Джулакян, Э.С. Мурадян	Эффективность применения новой антисорняковой технологии в оросительных каналах и дренажно-коллекторных системах Араратской равнины	47
С.К. Ерицян, Л.С. Ерицян, К.Г. Григорян, А.А. Хачатрян	Разработка технологии получения фосфорного комбинированного удобрения из биогенных диатомитовых пород армении и исследование его эффективности	52
А.П. Хуршудян, К.А. Караханян, Р.С. Петросян	Проблемы воспроизводства дубовых ценозов в Армении	58

И.С. Церетели, А.Г. Агаронян, Г.Ж. Саргсян	Эффективность химической борьбы с сорняками в звене возделывания озимой пшеницы-кукурузы-помидора	62
В.А. Маркарян	Генетические аспекты фотосинтеза ароматических сортов табака и пути оптимизации селекции: коэффициент фотосинтетической продуктивности	66
В.А. Папинян, Г.О. Гаспарян, М.О. Барсесян	Использование барды с целью улучшения питательного режима орошаемых серых земель Араратской равнины	73

Ветеринарная медицина и животноводство

М.В. Бадалян, В.Т. Диланян, С.А. Харатян	Генетическая характеристика индеек, полученных путем партеногенеза из оплодотворенных яиц, по некоторым полиморфным белкам сыворотки крови	79
Г.О. Гилоян, А.О. Ованнисян, Н.А. Касумян	Продолжительность хозяйственного использования коров породы флекви, выращенных в ООО "Вамакс", обусловленная их акклиматизацией и продуктивностью	84
Ю.Г. Мармарян, З.С. Памбухчян, Д.С. Навасардян	Комплексная оценка овец, разводимых в овцеводческом хозяйстве «Агрохолдинг»	89
Л.М. Минасян, А.Х. Симонян, Т.Ж. Читчян, Ж.Т. Читчян	Возрастные изменения молочной продуктивности коров симментальской породы местной репродукции в условиях хозяйств ООО "Агрохолдинг Армения" и фонда развития "Гимнатавуш"	93

Продовольственная наука и пищевые технологии

Г.Ж. Акобян, М.Г. Караханян	Разработка технологии производства творожного продукта, обогащенного оливковым маслом	98
Н.Г. Ованнисян, А.С. Алоян	Улучшение качественных свойств клейковины хлебопекарной муки с применением настойки зеленого чая	104
Д.А. Пипоян, А.С. Абраамян, С.А. Степанян, А.С. Оганесян	Оценка риска кадмия и меди при потреблении рыбы	109
Н.Р. Чатинян, Л.Ш. Алексанян, С.О. Геворгян	Совершенствование биотехнологических процессов творожных сырков с применением белой глазури и растительных добавок	114

CONTENTS

Agricultural Engineering

A.G. Yeghiazaryan, P.S. Efendyan, G.M. Yeghiazaryan, L.G. Tovmasyan	Justification of Irrigation Water Requirement in GIS Environment in Conditions of Climate Change	9
A.M. Yesoyan, A.V. Altunyan, A.S. Grigoryan, G.M. Mikayelyan	Improving Control Systems of Soil Tillage Technological Processes in Perennial Plantings	16
H.S. Ghazaryan, S.H. Daveyan, D.V. Mejlumyan	Identification of the Peculiarities of Water-Salt Regimes in the Irrigated Land Areas of the Ararat Valley	21
S.Ye. Margaryan, G.M. Andreasyan	Heat Balance of Methane Tank and Calculation of Heat Waste Recovery	26
D.P. Petrosyan, S.V. Rafayelyan	Improvement of Cereal Crop Cultivation Technology by Using the Opportunities in Chemical Control Reduction: Theoretical Justification of Technological Innovations for Cereal Crop Seeding	31

Agricultural Economics and Agribusiness

P.S. Efendyan, M.A. Abrahamyan, K.R. Nersisyan	Issues of Agricultural Land Utilization in the Republic of Armenia	36
A.Ye. Voskanyan, M.E. Hovhannisyantsyan	Development of Cluster System for Grain Production in the Shirak Region of the RA as a Factor of Ensuring Food Security	41

Agronomy and Agricolology

A.G. Aharonyan, S.M. Sargsyan, B.A. Julhakyantsyan, E.S. Muradyantsyan	The Efficiency of Applying New Anti-Weed Technologies in the Irrigation Canals and Collector-Drainage Systems of the Ararat Valley	47
S.K. Yeritsyantsyan, L.S. Yeritsyantsyan, K.G. Grigoryantsyan, A.A. Khachatryantsyan	Development of Technology for Manufacturing Complex Phosphorus Fertilizer from Biogenic Diatomite Rocks of Armenia and the Study of its Efficiency	52
H.P. Khurshudyantsyan, K.A. Gharakhanyantsyan, R.S. Petrosyantsyan	Issues of Oak Cenoses Reproduction in Armenia	58

I.S. Tsereteli, A.G. Aharonyan, G.Zh. Sargsyan	The Efficiency of Chemical Control over the Weeds throughout the Succession of Winter Wheat-Maize-Tomato Cultivation	62
V.A. Margaryan	Genetic Aspects of Photosynthesis of Aromatic Tobacco Varieties and the Optimization Ways of Selection: Coefficient of Photosynthetic Productivity	66
V.A. Papinyan, G.H. Gasparyan, M.H. Barseghyan	Using Barda to Improve Nutritional Regime in the Irrigated Brown Meadow Soils of the Ararat Valley	73

Veterinary Science and Animal Breeding

M.V. Badalyan, V.T. Dilanyan, S.A. Kharatyan	Genetic Characteristics of Turkeys Produced via Parthenogenesis and Fertilized Eggs According to Some Polymorphic Blood Serum Proteins	79
G.H. Giloyan, A.H. Hovhannisyan, N.A. Kasumyan	The Duration of Economic Use of Fleckvieh Cattle Breed Raised on the Farm of “Vamax” LLC per their Acclimatization and Productivity	84
Yu.G. Marmaryan, Z.S. Pambukhchyan, D.S. Navasardyan	Bonitation of the Sheep Bred on “Agroholding” Sheep Farm	89
L.M. Minasyan, A.Kh. Simonyan, T.Zh. Chitchyan, Zh.T. Chitchyan	Milk Productivity of Simmental Cattle Breed Raised from the Cows of Local Reproduction Depending on Age-Related Changes in Conditions of “Agroholding Armenia” LLC and “Himnatavush” Development Fund	93

Food Science and Technology

G.Zh. Hakobyan, M.G. Karakhanyan	Developing Production Technology for Cottage Cheese Supplemented with Olive Oil	98
N.G. Hovhannisyan, A.S. Aloyan	Improvement of Qualitative Properties in Bread Flour Gluten by Using Green Tea Infusion	104
D.A. Pipoyan, A.S. Abrahamyan, S.A. Stepanyan, A.S. Hovhannisyan	Risk Assessment of Cadmium and Copper via Fish Consumption	109
N.R. Chatinyan, L.Sh. Aleksanyan, S.H. Gevorgyan	Development of Biotechnological Processes in Curd Cheese Production via White Glaze and Plant Based Supplement	114